

sygn. akt II Cz 2057/12

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2012 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Marzenna Ernest

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 5 grudnia 2012 r. w S.

sprawy z powództwa K. G. (1)

przeciwko (...) Bank (...) S.A. we W.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w Łobzie z dnia 3 lipca 2012 r., sygn. akt I C 123/12

p o s t a n a w i a

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

- a. **w punkcie I zwolnić powoda K. G. (1) od kosztów sądowych ponad kwotę 300 złotych, w pozostałym zakresie wniosek oddalić;**
- b. **w punkcie II ustanowić dla powoda K. G. (1) adwokata, którego wyznaczy Okręgowa Rada Adwokacka w S.;**

2. oddalić zażalenie w pozostałej części.

Sygn. akt II Cz 2054/12

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Łobzie postanowieniem z dnia 3 lipca 2012 r. w sprawie I C 123/12:

I. oddalił wniosek powoda K. G. (1) o zwolnienie od kosztów sądowych;

II. oddalił wniosek powoda K. G. (2) o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Rejonowy wskazał, iż wysokość osiąganego przez gospodarstwo domowe powoda dochodu nie jest niska - zwłaszcza, że wnioskodawca nie ma nikogo na utrzymaniu i zdaniem Sądu Rejonowego nie należy on do osób, którym należne jest zwolnienie od kosztów sądowych. W ocenie Sądu powód winien poczynić oszczędności z pozyskiwanych dochodów i w ten sposób uiścić koszty sądowe. Sąd Rejonowy wskazał również, że u podstaw oddalenia wniosku powoda legła również okoliczność określona w art. 109 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

W zakresie oddalenia wniosku o ustanowienie pełnomocnika Sąd Rejonowy uznał, iż udział opłacanego przez Skarb Państwa pełnomocnika z urzędu w niniejszej sprawie nie jest potrzebny.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiódł powód wskazując, iż nie dysponuje żadną kwotą wolną, którą mógłby przeznaczyć na uiszczenie kosztów sądowych w przedmiotowej sprawie. Skarżący wskazał także, że nie przyznanie pełnomocnika z urzędu jest działaniem celowym, albowiem nie doszło do prawidłowego rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się częściowo zasadne.

Zgodnie z przepisem art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. (j.t. Dz. U. 2010, Nr 90, poz. 594 ze zm.) o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Zwolnienie zostało przez ustawodawcę przewidziane dla szczególnych wypadków i przeznaczone jest dla osób, które nie posiadają koniecznych na ten cel środków, nie były w stanie ich zgromadzić oraz brak podstaw do przyjęcia, że zdołają je uzyskać w najbliższej przyszłości. Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych w swej istocie stanowi pomoc państwa dla osób, które ze względu na ich trudną sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny.

W realiach analizowanej sprawy Sąd Rejonowy słusznie dostrzegł fakt, iż powód dysponuje stałym źródłem dochodu. Otrzymywane zaopatrzenie emerytalne niewątpliwie także jest wystarczającym dla pokrycia wydatków koniecznych dla prowadzącego jednoosobowe gospodarstwo domowe powoda. Sąd Okręgowy w pełni podziela także twierdzenia Sądu Rejonowego, iż powód uwzględniając wydatki wskazane w oświadczeniu jest w stanie poczynić drobne oszczędności, by w ten sposób pokryć choćby część kosztów inicjowanego przez siebie postępowania. Nie bez znaczenia pozostaje także okoliczność, iż powód już od jakiegoś czasu musiał liczyć się - uwzględniając twierdzenia pozwu odnośnie postawy pozwanych - z koniecznością sądowego dochodzenia swoich racji.

W tym stanie rzeczy jednak w pełni uzasadnionym - według instancji odwoławczej - jest jedynie oddalenie wniosku powoda w zakresie zwolnienia go od kosztów sądowych do kwoty 300 zł, którą powód mógł choćby pozyskać czyniąc oszczędności w swoich wydatkach po 50 zł od wniesienia pozwu do chwili obecnej. W ocenie Sądu Odwoławczego sytuacja osobista i majątkowa powoda uzasadnia twierdzenie, iż nie jest on w stanie uiścić kosztów sądowych w niniejszej sprawie dopiero ponad kwotę 300 zł bez uszczerbku utrzymania koniecznego.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone postanowienie w jego punkcie I w ten sposób, że zwolnił powoda K. G. (1) od kosztów sądowych w niniejszej sprawie ponad kwotę 300 zł. Tym samym zażalenie pozwanego na punkt I zaskarżonego postanowienia w pozostałym zakresie podlegało oddaleniu, o czym Sąd Okręgowy orzekł w punkcie 2. sentencji.

W dalszej kolejności wskazać należy, iż - w ocenie instancji odwoławczej - na gruncie analizowanej sprawy ziściły się przesłanki, które pozwalają na przyznanie powodowi K. G. (1) pełnomocnika z urzędu.

Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia Sąd Rejonowy uznał, iż udział adwokata w sprawie I C 123/12 po stronie powoda jest zbędny (art. 117 § 5 k.p.c.).

Przypomnieć w tym miejscu wypada, że oceny potrzeby uczestnictwa pełnomocnika w danym postępowaniu dokonuje się poprzez przyzmat zaradności i samodzielności podmiotu ubiegającego się o pomoc prawną z urzędu oraz oceniając stopień skomplikowania sprawy. Sąd Okręgowy dokonując powtórnej oceny powyższych okoliczności doszedł do odmiennego - niżli Sąd Rejonowy - przekonania, iż udział profesjonalnego pełnomocnika - adwokata - po stronie powoda K. G. (1) w postępowaniu I C 123/12 jest potrzebny.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 maja 2007 r. (sygn. akt V CSK 37/07, LEX nr 442585) oceniając potrzebę przychylenia się do wniosku o ustanowienie pełnomocnika dla strony, sąd powinien brać pod uwagę z

jednej strony stopień skomplikowania danej sprawy, z drugiej zaś strony faktyczną zdolność strony, która składa taki wniosek, do własnego działania w toczącym się postępowaniu. Potrzeba ustanowienia pełnomocnika z urzędu zachodzi również wówczas, gdy strona swoim zachowaniem wykazuje nieznajomość reguł postępowania lub nieporadność, prowadzącą do tego, że przy faktycznym lub prawnym skomplikowaniu sprawy nie jest w stanie wykorzystać prawnych możliwości prawidłowego jej prowadzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2009 r., sygn. akt I UK 195/09, LEX nr 577812). Potrzeba udziału w postępowaniu wykwalifikowanego pełnomocnika procesowego, jako niezbędna przesłanka jego ustanowienia dla strony zwolnionej od kosztów, podlega zawsze swobodnej ocenie sądu (tak m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 1974 r., II CZ 94/74, LEX nr 7511).

W ocenie Sądu Odwoławczego, treść składanych przez powoda pism procesowych, sposób wykonywania kierowanych do niego wezwań wskazuje, iż skarżący nie jest w stanie wykorzystać prawnych możliwości prawidłowego prowadzenia sprawy. Uzasadnia to przyznanie wnioskującemu pomocy prawnej z urzędu.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy w Szczecinie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. oraz art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. - orzekł jak w punkcie 1 i 2 sentencji.